

అనభవలకానుకృష్టాకాశ్రమ*

నిలదీస్తే నేను చెప్పకోగల వడిలమైన పవిత్రమైన జవాబు ఇదే.

ఇది స్వార్థం కావచ్చు. కాని ఇందులో స్వార్థస్యం ఉంది.

ఇదంతా అబద్ధం అవవచ్చు. కాని ఇందులో ఔచిత్యం ఉంది.

2

నేను వీధిలో కూచుని ముంసురోజు మిగిలిపోయిన ఫైల్లు చూసుకుంటున్నాను.

'ఏవండోయ్, ఒక్కశోరి యిలారారూ?' అని మా సుందరం అరిచింది. సుదీర్ఘమైన మా సాంసారిక జీవితంలో భయం కలిగించే సందర్భాలలో ఆవిడ వెనకాల దాక్కోడమే సాధారణంగా నాకు అలవాటు. ఇక మా సుందరం ధైర్యం ఎలాంటిదంటే - మా మూడో అబ్బాయి పుట్టిన తొమ్మిదో రోజు అనుకుంటూ - ఆ పల్లెటూళ్ళో తల మూసిన వాడెవడో ఒక అర్ధరాత్రి కష్టపడి యింటికి కన్నంతవ్వి ఏ మాత్రం కన్నం పడిందో అని చెయ్యి దూర్చి చూశాడట - ఈవిడగారు అది గమనించి పక్కనే ఉన్న పసుపు దంచిన కర్రరోలు మెల్లిగా వాడి చేతిమీదకి దొర్లింది అందిమీద కూచుని నెమ్మదిగా ఒక్కొక్కర్ని లేపిన ఘటం! అలాంటిది ఆ అడుపులో ఏదో దైన్యం గోచరించి ఆవిడ, నూతిచప్పామీంచి తిరిచింది గనక కొంపతీసి ఎవరైనా అవతలవైపు నుంచి నూతిలో పడలేదు గదా అని ఆకాయిలొలు వదిలేసి పెరట్లోకి పరిగెత్తేను. ఆ రోజులో కలకత్తాకి ఈ కాశ్యంగా వందమైళ్ళ దూరంలో ఉన్న ఆ ఉళ్ళో మేం ఉన్న వీధిలో - ఇళ్ళు కొంచెం చిత్రంగానే వుండేవని చెప్పవచ్చు. ఇళ్ళు, నీటి వంకాయ నిలుపుగా చీరినట్టు పొడుగే గాని వెడల్పు ఉండేవి కావు. తెలిస్తే పులా ఒక గదిలోంచి ఇంకో గదిలోకి అలా వెళ్ళి పోవలసిందే గాని సైడ్ రూమ్లు అంటూ ఉండేవి కావు. క్రొత్త రెండు ఇళ్ళకి కామన్ గా పెరట్లో ఒక

చూడండి, చూడండి, ఆ అమ్మాయికి మాయా ఛటర్లీ పోలి కలుస్తేవా?'

నేను తల ఊపేను.

'ఏదీసినట్టుంది. నేను ఏదంటే దానికి గంగిరెడ్డులాబుద్ర ఊపుతారు, నా నోటికి బడిసి. ఆ అమ్మాయికి మన మాయాకి పోలి కేమిటి నా మొహం! మాయా అప్పుడే ఎంతో తెలగా ఉండేది. ఈ పాటికి వయసుతో మరింత పొగసు

వచ్చి మీసమీసలూడుతూ తయారయి ఉంటుంది ముండ. ఈ పాటికిగాని పెళ్ళి సమ్యంధాలు చూస్తున్నారో ఏమిటో...'

నేను ఏ విషయమూ పైకి తెలకూడని సందర్భం ఇది.

వన్నెండేళ్ళే దాచిన పరమ రహస్యం ఇది.

వాకిరీ చెయ్యించుకోడమే తప్ప - ఇన్నెళ్ళ కాపురం చేస్తోంది మీ ఆవిడకి నువ్విచ్చింది ఒక్కటంటే ఒక్కటేనా ఉంటుందా? అని నా మనసు నన్ను

మొదటి వేల గలక. మారెండు ఇక్కడ మధ్య వాగా ఎత్తుగా గోడ ఉండడం చేత, మధ్య కిటికీలు ఉండే అంతా కాకం లేకపోవడంచేతా చెవులతోనే తప్ప కళ్ళతోచూసి పక్క ఇంట్లో ఏ బయటలోందో చెప్పడం బ్రహ్మాతరం కాదు. అన్నటినిమించి వాళ్ళ భాషవేరు. వాళ్ళ అడవాళ్ళకి విపరీతమైన ఘోషా. మొగవాళ్ళు ఏమాత్రమూ కలుపుగోరు మనుషులుకారు. నేను రెండు మూడు పావు ఇంగ్లీషులో అడిగిన ప్రశ్నలకి అతమ అట్లువేవు తిరిగే జవాబు చెప్పేడు. పోనీ దానీ వాళ్ళద్వారానైనా భోగట్టాలు లాగుదామనుకుంటే వాళ్ళకి దానీ మనిషి లేడు. మేం ప్రయత్నించినా దొరకలేదు. మా అవిడవుడుస్తూ, నన్ను తిట్టి కసి తీర్చుకుంటూ, అంట్లు తోమడం తప్పలేదు.

అయితేనేం, ధ్వనుల్నిబట్టి వానన అని బట్టి ఆ ఇంట్లో ఏ క్షణంనీం జరుగు తూందో చూసినట్టు పసిగట్టగల నేర్పరి మా అవిడ..

“అదిగో ‘చుయ్’మని పోవు చప్పుడు మీకు వినబడలేదూ? ఏ ఉప్పాలో అయి ఉంటుంది. ఇంకో పావుగంటకి ఇంటాయన వస్తాడు. కాళ్ళు కడుక్కునే టప్పుడు నూతి దగ్గరచేసే చప్పుడు నాకు అలవాటేగా?”

“గుంటముండ ఏదో ఒకటి పడెయ్య మని గంతు కింక పెట్టింది, మీ చెవులేం గళ్ళదాయా ఏమిటి వినపళ్ళేదూ? అదిగో గుబుకూ గుబుకూ దెబ్బలు— పాపం ఎలా కొట్టేస్తున్నారో...”

“ఏవండోయ్ ... కొంప మునిగింది బాబూ... కొంప మునిగింది. మళ్ళీ చేప పొయ్యిలో పడేసినట్టున్నారు. ఎందు కలా తెలవోయి చూస్తారు? మరకం వంకాయ వులును పచ్చడి చెయ్యి దానికి కాల్చినట్టు వీళ్ళు చేపని కుమ్ములో పెడతారు అనుకుంటాను. ఆ వాషన చూశారు ... నారాయణ పానీ ... ఇంకో అరగంటసేపు మన ముక్కులు మనవి కావు... మన వాళ్ళు కాలికాలని దుంపని యివతలికి కాగ

ఆ పిల్లలకి ఉడికి ఉడకని చేప తోక చప్పరించాలని ఉంటుందికాబోలు. ఆ ‘కేరింతలు చూడండి దొంగ పీను గలు’ ఇలా, వినే వాళ్ళుండాలిగాని ఎప్పటికప్పుడు రన్నింగ్ కామెంటరీ ఇవ్వగలదు సుందరం.

“ఏమైంది, ఎందుకలా అరిచావ్?” అన్నాను నే నానాడు అతృతగా.

“వేలెడు లేదు గుంటముండ. ఏం తప్ప చేసిందని దాని కింత శిక్ష చెప్పండి!” అంది అన్నీ కోల్పోయినట్టు మొహంపెట్టి.

పక్కంటి ఆఫీసరుకి ఇద్దరు పిల్లలా ఉన్నారు. పిల్లలుబట్టి వాళ్ళ పేర్లు

అవసరాల రామకృషారావు

రవీ అనీ మాయా అనీ తెలిసింది. అస్త మానూ ఏడుపూ అదీ ఆ దొమ్మరిలంజ మా కాని ముండ. దాన్ని రేపు పెడు తున్నారు కాబోలు.

“మీరోసారి వెళ్ళి ఆ మొగతనితో ఇంగ్లీషులో చెప్పి రాకూడదూ ఇదేం బాగులేదనీ?”

ఇంతకీ బాగులేని దేమిటో నాకు బోధపడి చస్తే గద. పిల్లని కొట్టినట్టు నా కెక్కడా వినబడలేదు. నేను అడగ్గా సుందరం చెప్పింది. అంత చలికాలం

లోనూ నిన్నుగాక మొన్న కళ్ళు తెరిచిన పసిదానికి నూతి దగ్గర నిల్పబెట్టి చన్నీళ్ళు స్నానం చేయించేస్తున్నారట. అది చినుకు వంటిమీద వడేసరికలా నిప్పు చురక తగిలినట్టు కంయ్ కంయ్ మని అరుపులూ, తెయ్ తెయ్ మని గెంతులూట.

“ఇలా అయితే తెత్యంచేసి పిల్ల ఎన్నాళ్ళో బతకదు” అంది సుందరం కన్నీళ్ళ పర్యంతమై.

“మరేం ఫర వాలేదు. ముండ నూరేళ్ళూ చూసేస్తుంది. రోజురోజుకీ చూశావు గదా గుమ్మడి గింజలా ఎలా తయారవుతోందో...”

సుందరాన్ని ఏడిపించాలని అన్నానేగాని ఈ వారం రోజులోనూ మేం దాన్ని ఏ ఒకటి రెండుసార్లొ తప్ప చూసిందేది? దిష్టిగొట్టి పోతుందనో ఏమిటో వాళ్ళు పిల్లల్ని సాధారణంగా వీధిలోకి వదలరు. వదిలినా ఒళ్ళు కన వడకుండా ఒంటినిండా బట్టలు కట్టి మరీ వీధి అరుగు మీదకి తీసుకువస్తారు. రెండేళ్ళు వెళ్ళేయో లేదో దొంగ గాడి దకి, అమాయా లోపలి లాగూ లేకుండా ఇవతలికి రావడం మేమెప్పుడూ మాడ లేదు. పైగా మొ గాడి మొగుడులాగ వెధవ ముండకి క్రాపింగు ఒకటి... అన్నీ పోకిరి వేషాలు...

“అయితే ఆ రవిగాడికి వేణీళ్ళు పోసి ఈ మాయాకి చన్నీళ్ళు పోస్తున్నారన్న మాట... ఎంత అన్యాయం!” అన్నాను నేను.

మా అవిడ నా మీద విరుచుకు పడింది.

“మొగ వెధవకి ఏనీళ్ళు పోస్తే ఎవడి క్కావాలి... నా ఏడుపంతా దీని కోసం ... ఇంత చిన్న ముండ గదా...”

ఇంతకీ ‘మా సుందరం దృష్టిలో ఇంతిరీత మీసాలు తిరిగిన’ ఆ పెద్ద మొగవెధవ రవి వయస్సు మరీ ఇంత కూచిముండ కంటె ఏదాది ఎక్కువ! వాడి వంటివాది ఐస్ నీళ్ళు వడినా

ఈ కరుణామయికి చిమ కుట్టికట్టు ఉండ దన్న మాట!

ఎంత పక్షపాతం!

దీన్ని అర్థం చేసుకోవాలంటే మా గురించి కొంచెం వెనక్కి వెళ్ళి చెప్పకోక తప్పదు.

3

అనగనగా ఒక రాజు.

ఆ రాజుకి ఏడుగురు కొడుకులు.

ఏడుగురు కొడుకులూ అడవికి వెళ్ళి చేప కన్నులుగల ఏడుగుర్ని నమ్ముకుని ఏడు గుండెలూ ఎండ బెట్టుకున్నారు.

అందులో ఎండని గుండె అంటూ లేకుండా అపైన కథలేదు!

ఏడవతరపునకి ఎక్కళ్ళోనీ సొమ్ము దాట లేకుండా గతక రితురు అయినా రాజు మళ్ళీ ఉద్యోగం చెయ్యవలసి వచ్చింది.

ఆ రాజు మరెవరో కాదు, నేనే. నా పేరు సుబ్బరాజు కూడాను. మా అబ్బాయిలు కూడా మరేమంత దుర్మార్గులు కాదు. ఇంకోళ్ళ పెళ్ళాన్ని కాకుండా ఎవరి పెళ్ళాన్ని వాళ్ళు నమ్ముకుని ఉన్నారు.

“నువ్వ అమ్మని నమ్ముకుని లేవా?”

అని వాళ్ళందరూ కలిసి ఏకకంఠంతో అడిగినా నాకేం అక్షేపణలేదు. అయితే మా సుందరం దుఃఖం కొడుకులు డబ్బెట్టలేదనీ కాదు, కోడళ్ళు చాకిరి చెయ్యలేదనీ కాదు.

మా వాళ్ళ అందరి యిళ్ళలోనూ చాలామంది సుబ్బరాజులు వెలిశారు గాని ఒక్క సుందరమ్మ అయినా దిగ బడలేదు!

అయితే నాలుగోవాడి నట్టింట్లో పెద్ద కళ్ళ అడనలును ఒకటి నాలుగు రోజులపాటు తళుక్ తళుక్ మనక పోలేదు.

అత్తగారిమీద కసికొద్దీ కోడలు మా వాడికో పెళారా పెళారీ పోరాడి

పిల్లదానికి వాళ్ళమ్మ పేరు పెట్టేసు కుంది.

ఈగవాలితే జోడుచ్చుకుకొట్టే అభి మానవతి సుందరం.

‘పదండి వెంటనే రైలెక్కెద్దాం’ అంటుంది అనుకున్నాను.

అరికాలులో ముల్లు గుచ్చుకున్నంత సుళువుగా దాన్ని తీసి పారేస్తే నాకు ఛాలా అశ్చర్య మనిపించింది.

‘అడవిలోకోసం మొహం వాచి పోయాను. ఎండర్నికన్నా బిక్కుబిక్కు మంటూ యిద్దరం మిగిలం. సోమిదేవిని నా కియ్యి, పెంచుకుంటాను’ అని సుందరం అడగడానికి ఎటువంటి అవకాశమూ లేకుండా చేసింది కోడలు, కుర్రదాన్ని వదిలిపెట్టలేక సుందరమూ, ఈ వెరిదాన్ని వదిలి పెట్టలేక నేనూ, మా కాపరమే అక్కడికి ఎత్తిపెట్టేశాము చివరికి. అబ్బాయి మొహం చూసి ఆ నాలుగేళ్ళూ మేం అక్కడ గోళ్ళు గిల్లకుంటూ కూచోక తప్పింది కాదు.

‘నాన్నమ్మా నాన్నమ్మా నాక్కొంతం రొత్తి ముక్క పెత్తవూ?’

అన్న మనవరాలి చిలక వలుకులు సుందరానికి ప్రాణపదం. రాత్రిపూట ఒక్క చవాతీ తింటుంది సుందరం. అదయినా కోడలు ‘ఎలాగో అలా చే, వడేస్తుంది.’ అదిగాక మా ఆపిడికి ఒకటి ఒకటి పళ్ళు ఊడుతున్నాయి. ఆ ఒక్కరోట్టి అరగంటసేపు యింతింత ముక్కలు చేసుకుని ఎలాగో నాన బెట్టుకు మింగుతుంది. తను తినే దానిలో మనవరాలు వంతుకూడడం నాన్నమ్మకి స్వర్గానికి ఒక మెట్టు తక్కువగా ఉంటుంది.

‘ఇంద. గబగబా తినెయ్యి. అమ్మ మాస్తే దెబ్బలాడుతుంది’ అని ఇంత ముక్క దానిచేతిలో పెట్టేసరికి ఎక్కణ్ణుంచి వస్తుందో కోడలు, ఆ ముక్కని ఎగరగొట్టి కూతురి లెంపవాయ గొడుగుంది.

పనీ పాటూ లేక ఒకరి ఇంట్లో చేరిన

నేను గురించే ఇలాంటి సంఘటనలు ఒకటూ రెండూ!

నా దగ్గరికి కాపురానికి వచ్చిందగ్గరించి సుందరానికి తమలపాకులు నవలడం అలవాటు. కుడివైపు దంతాలు రెండు పీకించుకున్న తరవాత నేనైనా ఆ అలవాటు మానుకున్నానుగాని అది మానలేదు. మేకలా నవుల్లూ కూచుంటుందిని కోడలు పిల్ల అడి పోసుకున్నా మావాడు దానికి తెలియకుండా కట్టు చెల్లగా కట్టు తుని తమలపాకులు తెచ్చి తల్లికి ఇస్తూనే ఉన్నాడు. ఓ గంటసేపు తాంబూల సేవనం జరిగిన తర్వాత తయారయిన అవరని ముద్దని నాన్నమ్మ వోటినుంచి అందుకోవడం సోమిదేవికి మహా ఇష్టం. ఎగుడు దిగుడైన ఆ నలటి పళ్ళ వోటిలో తన కూతురు నోరు పెట్టడం కోడలికి పరమాసహ్యం. ఎన్నిసార్లు ఎన్నివిధాల మండలించినా ఇద్దరూ ఆవని మానకపోలే ఘవాణ్ణి పురి గొల్పింది.

‘ఎంగిలి అనీ, అరోగ్యానికి మంచిది కాదనీ రాజ్యం అభిప్రాయ పడుతోందే అమ్మా, పోనీ అఒక్కపనీ మానేసి దూడ కూడదూ?’

అని తల్లితో చెప్పలేక చెప్పలేక చెప్పేడు మా నాలుగో సుపుత్రుడు. తలకి బొప్పికట్టినంత సుళువుగా ఆ సంఘటననీవిదిల్చిసారవెయ్యగలిగింది సుందరం! దాన్ని గురించి నాతో కూడా ఒక్కముక్క అనలేదు. కిక్కురు మనకుండా ఓర్చింది, కైకి వినబడకుండా వీడ్చింది. అంతే. చెంపలు కారిపోయేలా సోలెడు మానె ఇంకించి కూతురికి అత్త గారు చింతపక్క జడ వేస్తోందని పెద్ద కత్తెర తెచ్చి కోడలు పిల్ల, పిల్లదాని జాతు భుజాలదాకా కత్తిరించేస్తే గుడ్లనీరు కుక్కుకుని ఊరుకుంది సుందరం. అంతకన్న పెద్ద కత్తిరింపే జరిగింది ఆ రోజుల్లో ఒకసారి.

సోమిదేవి నాలుగో పుట్టిన రోజుకి - తనకు మిగిలిన ఒక్కజత గాజులూ అమ్మేసి, మువ్వల పట్టిలు చేయించింది సుందరం.

“పిచ్చివస్తువునో అనుకుంటున్నాను - ఆడపిల్ల అడుగుదీసి అడుగు వేసేవాటికే ఇలాంటివి అందియ్య వలసిన మాట. మొత్తంకూ, మంచాలూ, గోడలూ పట్టుకు నడుస్తూ, పడుతూలేస్తూ, గలగల గెంతుతూ, గిరగిర తిరుగుతూ చిట్టి చిట్టి అడుగులు విద్దెలు చేస్తూఉంటే. అయి రకరకాల శబ్దాలు వినడానికి ఎంత అర్థమం ఉండాలి!” అంది సుందరం నాతో. కాని నాకు తెలుసు, సోమిదేవి తిరుగాడవలసింది ఇల్లంతా కాదు, సుందరం గుండెలమీద! ఆ శబ్దానికి పథవశించేది. ఆమె చెవులు కాదు, మనసు!

పుట్టిన రోజునామే తన చేతులతో తను మనవరాలికి పట్టిలు అలంకరించడానికి సుందరం ముందుకి వస్తే, “నేను పెదతాలెండి, యిలా యివ్వండి” అని అడ్డేసింది కోడలు.

నాకు ఈ సందర్భంలో మధురమైన కథ ఒకటి జ్ఞాపకానికి వస్తుంది. ఒక బీదకొత్తడు అయిదేళ్ళపాటు కష్టపడి ఒక రాతి కిష్టుడికి వెండి గజ్జెలు చేయించాడట.

“నీకేం మతుందా పోయిందా? ఇన్నాళ్లు చెమటోడ్చి కష్టపడి డబ్బు కూడబెట్టి గజ్జెలు చేయించావు. మర్రి చెట్టు కింది ఆ వెర్రి రాతిబొమ్మల్ని గజ్జెలు పెట్టుకోవాలా, ఏడవాలా? ఏ దొంగాడో కొట్టెస్తాడు” అని అందరూ వెక్కిరించారు. ఈ పరిహాసం భోని పరమ సత్యానికి భక్తుడు తట్టుకోలేక పోయాడు. వేణుగోపాలస్వామి క్షలయానికి వెళ్ళి వెక్కి వెక్కి ఏడ్చే డుట.

“ఇలా ఇయ్యి ఆ గజ్జెలు కట్టుకుంటాను” అని స్వామి గజ్జెలు అందుకుని ఆప్యాయంగా అలంకరించుకున్నారు.

“నువ్వు కాళ్ళకు కట్టుకోవని నా కెప్పుడూ అపవనముకం లేదు స్వామీ! కాని మా వాళ్ళంతా నామాట వస్తుడాలేదు ... ఎలా?” అన్నాడు ఆ అమాన్యుకుడు.

“పద. నీతో వచ్చి వాళ్ళకి నేను సాక్ష్యమిస్తాను” అన్నాడు ఆ మాయ కుఱు.

ఇంత మొహం చేసుకుని భక్తుడు బయలుదేరెడు.

ఘులు ఘులు మంటూ వెనకే భగవంతుడు అనుసరించాడు.

మాయదారిమాధవుడు మధ్యలో ఒక పరతు పెట్టెడు.

“నీ వెనక నేను వస్తున్నాననే నమ్మకంతో నువ్వు ముందుకిసాగు.

ఏ పరిస్థితుల్లోనూ వెనక్కి తిరిగి చూడకూడదు సుమా, అబ్బాయోయి!”

అలాగే అన్నాడు భక్తుడు.

చాలాదూరం వచ్చేశారు. ఇంకే ముంది, ఆ సెలయేరు దాటితే కనబడే పెద్ద మర్రిచెట్టుకిందే స్వామి విగ్రహం వెలిసింది.

అంతవరకు వినిపిస్తున్న గజ్జెల చప్పుడు -- ఒక్కమారుగా ఆగిపోయినట్టు అనిపించింది ఆ భక్తుడికి. ఇంత వరకూ వచ్చి స్వామి ఆగిపోయాడా? ఉండబట్టలేక వెనక్కి తిరిగి చూశాడు.

సెలయేటి గలగలలో గజ్జెల చప్పుడు కలిసిపోయి వినబడలేదుగాని స్వామి వస్తూనే ఉన్నాడు. అయితేనేం, అనుకున్న దానికి వ్యతిరేకంగా భక్తుడు వెనక్కి తిరిగి చూశాడుగా! సెలయేటిలో ప్రతిఫలించే మేఘాల కాంతిలో స్వామి నీలదేహం కలసి పోయినట్టునిపించింది. స్వామి మాయమైపోయాడు! తను చేసిన పొరపాటు మన్నించమని గుండె బద్దలయేలా ఏడ్చేడు భక్తుడు.

ఆ క్షణంలోనే మరొక చిత్రం జరిగింది.

మర్రి చెట్టుకింద రాతి కిష్టుడు కాళ్ళకి గజ్జెలువచ్చి మరి రాకుండా అతుక్కున్నాయి. ఊరివారందరూ భక్తుడి కాళ్ళ మీద పడ్డారుట.

కథలో నిజానిజాలు నాకు అనవసరం. అందులో భావం చాలా తీసి

అయినది. మా సుందరానికి అనుభవమైనది.

గజ్జెలు పెట్టుకోకుండానే, గడులు నాలుగూ కలియ తిరక్కుండానే, కన్నముసింది సోమిదేవి. పుట్టినరోజు మధ్యాహ్నం వచ్చిన మన్యపు జ్వరం, చచ్చినరోజు సాయంకాలానికి గాని తగ్గలేదు.

ఆదెబ్బతో సుందరంకూడా వెళ్ళిపోతుందనుకున్నాను నేను.

కాని, పిల్లకోసం బెంగపెట్టుకుని, మా కోడలేమరి మంచం దిగలేదు. దానికి అదే జ్వరంవచ్చి పదహారోరోజు ప్రాణాలు విడిచింది.

“నా పిల్ల దగ్గరికి నేను వెళ్ళి పోతున్నాను. మీరు అక్కడికి సిద్ధమయి పోకండి” అన్నట్లు ఉన్నాయి చనిపోయే ముందు సుందరంవైపు కోడలు చూసిన చూపులు. మేం అక్కడ ఇంకే ఊరం ఉండలేకపోయాము.

మళ్ళీ నేను ఉద్యోగ ప్రయత్నాలు చెయ్యక తప్పలేదు.

4

“ఏమండీ, పెద్ద పెట్టిలో కుడిచేతి వైపు అడుగున మువ్వలపట్టిలు ఉన్నాయి. తీసి ఆ మాయాకి ఇవ్వకూడదా?” అని.

“వద్దు వద్దు, పొరపాటున అన్నాను. నా చేతులు మంచించికావు, కుర్రదాన్ని పాపం అలాగే ఉండనియ్యండి” అంది కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకుని సుందరం. మేం ఆ రోజులో ఆ ఇంటో ఉన్నది కేవలం పది పదిహేను రోజులే. మళ్ళీ మేలు కున్న మమత రోజురోజుకీ తారాస్థాయిని అందుకొంటోందేగాని, మాయ ఒక్కనాడైనా సుందరం దరిదాపులకి వచ్చిందేదీ. ఒక్క కౌగిలి ఇవ్వలేదు. ఒక్క ముద్దు పెట్టుకోనివ్వలేదు. ఆఖరికి దూరం నుంచి ఒక్క నవ్వు అయినా వినరదు. అంత రణరాలుగాయి ఆ లంజ. పైగా వెక్కిరించడం, దుప్పెడు

మనస్సు తీసి వివరణం, కాలి తో నేల మీద కొట్టి తంతాను జాగ్రత్త అన్నట్టు బెదిరించడం, అయినా సుందరం వ్యామోహం సంతయినా తగలేదు. రెండో కంటికి కూడా చక్కారం వచ్చి చీకటే కాకుండా ఎక్కువ వెలుగు కూడా ఓర్పులేని దృష్టి ఆమెది. లేచి గబగబా పది అడుగులు వేస్తే గుండె దడదడలాడే వయస్సు ఆమెది. అయినా మాయని చూడగానే సుందరం మళ్ళీ వచ్చే పిల్ల అయ్యిపోయింది. నలుగురు అన్నలకి మున్నూ ముచ్చటూ తీర్చే చెల్లెలుగా వుట్టిన సుందరం - తనకి ఎక్కువగానికే చందనం బొమ్మ తప్ప చెల్లెలు లేకపోయిందని చెప్పుకొనే వాళ్ళు లేక దుఃఖపడిన సుందరం - ఏడు కానుపులయినా ఆడ పిల్లల ముచ్చట తీరని సుందరం - మాయని చూడగానే మళ్ళీ మారాడే మొదలు పెట్టంది.

ఏదో అడుగుం బుడుగుం నాలుగు పనులూ చక్కబెట్టి వీధి గుమ్మంలోకి వచ్చేస్తుంది. ఏ క్షణానికా క్షణం చాపూ వుట్టకా అయిన రోట్టుగోలు కళ్ళతోడు వెదికి తెచ్చుకుని పెట్టుకుని, పక్క గుమ్మంవైపు ఆశతో చూస్తూ కూచుంటుంది. ఒక పట్టణ ఆ తలుపులు తెరుచుకోవు. గడియ తీస్తున్న చప్పుడు వినగానే అలసిపోయిన ఆమె గుండె తటతట కొట్టుకుంటుంది. రవి మాయా ఇవతలి కొస్తారు.

వాళ్ళకోసం రోజూ ఏదో ఒకటిచేసి, ఏమీ లేకపోతే ఇంత బెల్లంముక్కో, పంచదారో, అరటిపండ్లో, దేవుడికి ఆర గంపు కోసమన్నట్టు, సిద్ధంగా ఉంచు తుంది సుందరం చప్పుట్టు కొట్టి చిల్లని పిల్లుంది. తన తోడమీద ఆ గుంటని కూచోపెట్టుకుని, అది గుటుకూ గుటుకూ మింగుతూంటే, కళ్ళలో కళ్ళు పెట్టుకు చూడాలని

సుందరం కోరిక. కాని ఆ వోడి రంకు ముండకి యిటువైపు మొహం తిప్పడం కూడా ఆట్టే యిష్టం ఉండదు. శర వేగాన అన్నని, ఆ రవిగాణ్ణి తోలు తుంది. వాడు పరిగెత్తుకునివచ్చి దాచి పెట్టినట్టు సుందరం చేతిలోని తినుబడి వస్తువుని తన్నుకు పోతాడు. వెర్రి వెధ వని చేసి, వాణ్ణి రక్కి, గిల్లి, ఏడిచి, నేలమీదపడి దొర్లి, సర్వం స్వాధీన పరుచుకుంటుంది మాయ. ఈ గోలకి మాయావాళ్ళ అమ్మో అమ్మమ్మో రానే వస్తారు. చెరో చేత్తోనూ ఈ గుంట వెధవల్ని లోపలికి ఈడ్చి తలుపు గడియ పెట్టుకుంటారు. ఈ వెలు తురు కిరణాలు ఆట్టేసేపు పైన ఉండడం వాళ్ళ కిష్టం ఉండదు.

వెంటనే సుందరంలేచి మా మధ్య గదిలోకి వస్తుంది. ఆ వేళకి వాళ్ళూ అటువైపు మధ్య గదిలోకి వచ్చి సంగీత సాధన ఆరంభిస్తారు.

GRAMS : KOSMETIKS

PHONE : 31353 - 35140

WITH COMPLIMENTS FROM

KAROL KOSMETIKS & MEDIKAMENTS

'KAROL BAGH', 12-2-709, BERBUN, HYDERABAD.

వీ కూరలవాడి అమ్మకం కేక వస్తుకుని కుర్రాడు మొదట అలాంటి మొదలు పెడతాడు. ఇంకో గడియకి తుర్రది ప్రతి కలుపుతుంది. పక్కనున్న వి అలమూరా తలుపునో తీరూ వేస్తూ వేళ్ళ వాయిద్యం సమకూర్చుకుని నిల్లులు వేసిన కవరి చేస్తారు. ఒకే ఒక ముక్క ఇద్దరూ కలిసి ఎన్ని సంగతులైనా వెసి ఎంత పేవయినా సాగిదియ్యగలరు. ఇం అ మాయ గొంతు క విసబడితేచాలు ఇవతలున్న సుందరానికి మ రీ ఒ క్కు తెలియదు.

ఇందరు కొడుకుల్నికన్నా ఈ వంతు మ్మలో నేను పొట్టచేత్తోపట్టుకుని వీధిని వడక తప్పలేదు. నేను తెచ్చే నూలు పాతికా సుందరం మందులకీ, పళ్ళకీ చాలదని నాకు తెలుసు. ఈ వయస్సులో దాని చేత చాకిరీ చేయించుకోడం న్యాయం కాదని నాకు తెలుసు. నడుం వంగిపోయినా అడుగువేస్తే ఆయా స మయినా ఆ మాయ గుంటని ఎత్తుకుని ఎక్కడికైనా పారిపోవాలని దాని మనసు ఉరకలు వేసొందనీ నాకు తెలుసు. కాని అక్కణ్ణి దాన్ని ప్రేమించగలనుగాని నేనెం చేయ్యగలను! అయితే నేను చేసేది ఒకటి లేకపోలేదని ఆ తరవాత రోజు రుజువు చేసింది.

5

పక్కంటి అఫీసరు బావమరది, మిడ్ల తూర్లో పనిచేస్తున్నాట్టు, రెండ్రోజులు సెలవు దొరికితే అక్కయ్య గారింటికి వచ్చాడు. అతను వీళ్ళలా కాదు. కానీ కలుపుగోరు మనిషి. ఆ రోజు ఆదివారం అవడం మూలాన ఇంట్లోనే నేనూ ఉండి పోతే నా దగ్గరకివచ్చి ఆ కబురు

ఈ కబురూ మొదలు పెట్టేడు. అతనూ నాలాగే ఇంగీషు పేపర్లోని చ ద రంగపుసమస్యలు పరిష్కరిస్తూ ఉంటాడు. దాన్లో మా ఇద్దరికీ బాగా కలిసింది. ఓ గంటా రెండు గంటలు హాస్సుకొటి వెళ్ళిపోయాడు. మర్నాడు పొద్దున్న మా సుందరం నూతి దగ్గర స్నానం చేస్తుండగా నేను వీధి గదిలో పేపరు చూస్తుండగా అతను వచ్చాడు.

‘మీకు గవర్నమెంటు ఆ సు ప త్రి డాక్టరు తెలుసునా?’ అనుకుంటూ.

‘ఎవరికేమయింది?’ అన్నాను నేను ఆత్మతగా.

‘మ రేం ప్రమాదం లేదులేండి. ఏముంది, పిల్లలు కదా ఎక్కడా కిందా మీదా ఉండరు. స మ యా ని కి బావ క్యాంపుకి వెళ్ళడం ఒకటి.’

మా ఇంగీ షు సంభాషణ చెవిలో పడినా సుందరానికి ఒక్కముక్క అర్థ మయి ఉండదు. అసలే ఆ పిల్ల అంటే ప్రాణం. ఆ సంగతి వింటే ఎక్కడ బెంగ పెట్టుకుంటుందో అని ‘అలా వెళ్ళి వస్తాను, తలుపేసుకో’ అని అ త ని తో బయలుదేరాను.

అతను నాలుగడుగులు వేసి—

‘ఉండండి, మాయాను తీసుకొస్తాను’ అంటూ ఇంట్లో వెళ్ళేడు.

నా గుండె గుబగుబ లాడింది. పాపం పసిపిల్లకి ఏమయిందో!

వెలిమొహాలు వేసుకుని వీధిలోకి రవీ, వాళ్ళమ్మా వచ్చారు. అతను మాయాను ఎత్తుకుని యివతలి కొచ్చేడు.

తనకి ఏమీ జరగనట్టు మామయ్య చేతుల్లో కిలకిల కేరింజాలు కొడుకోంది.

తీపంచ మహాపాతకీ, మాయ, గుండెటి తీసిన బంటు.

గోబీ పెట్టుకునే చోట, ఎత్తుగా కట్టు ఉండడం చూసి—

‘తొడ ఏమయినా నీరుకుపోయిందా మాయాకి?’ అన్నాను నేను.

‘ఆ సింగినాదం. మా అక్కయ్య కంగారుగాని ఆస్పత్రికి తీసికెళ్ళవలసిన అవసరం ఏమీలేదు. అయినా ఆయవు పట్టు దగ్గర కనక చీము ప్షాయ్యకుండా ముందు జాగ్రత్త తీసుకోడం ఒక విధంగా మంచిదే అనుకోండి.’

‘ఇంతకీ ఏం జరిగింది?’

‘ఏముంది? రోజంతా ఒళ్ళు తెలియ కుండా గెంతుతారేమో, దీపాలు పెట్టే సరికి ఒంటిమీద తెలివి ఉండదు తుర్ర సీనుగులకి. ఇక ఆ నిద్రలో ఏం జరిగినా బోధపడదు వాళ్ళకి.’

‘ఏం జరిగిం దంటారు?’ అన్నాను నేను సహనం కోల్పోయి కొంచెం గట్టిగానే.

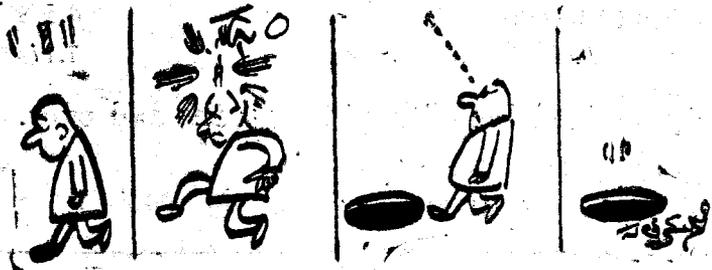
‘నిన్నటి రోజున అక్కయ్య కావ ప్షాస చేసిందిట. అది జేబులో పోసు కుని తింటూ, ఇంకా తిండి పూర్తి కాకుండానే కళ్ళు మూతలు పడిపోయా యిట, తుర్రగాడిదలకి. ఓ రాత్రివేళ ఎలక ఒకటి మాయ నిక్కరు జేబులో దూరినట్టు కనబడుతోంది. ఆ కాస్త కారప్పున పలుకులతోనూ ఆ మహా మ్మారి కడుపు నిండలేదు కాబోలు. జేబుకి కన్నంచేసి, పక్కనే అందు బొటలో ఉన్న చిరుదొండని అందు కున్నట్టు ఉంది!’

నా నోట మాట రాలేదు.

‘మాయ ఆ డ పిల్ల కాదూ?’ అన్నాను మతిపోతున్న ఆళ్ళర్కంలో.

‘ఎవరన్నారు ఆడపిల్లని? అందమైన ఆ కళ్ళు చూస్తే ఆడపిల్లే అనిపిస్తుంది అనుకోండి. నిజంగా ఆడపిల్లే అయితే ఓ పాతికేళ్ళు తేడా అయితే అయింది వేసు ఎత్తరేసుకు పోనూ?’ అన్నాడతను నవ్వుతూ.

‘మరి మాయా అని పిలుస్తా రేమిటి? అది ఆడపిల్ల కాదా?’

బలే బాగుందే మీతో! వాడి పూర్తి పేరు మాయాశంకర చట్టరీ. మా బావ నాన్నగారి పేరది...

“మరి అప్పుడప్పుడు గొన్న అదీ కడుతుంటారు, తలకి రి బ్బును పెడతారు!”

“మా ఆఖరి అక్కయ్య వీడి కూతురు ఈమే. కిందలేదు దివాలికి మేం ఆడారు వెళ్ళినప్పుడు దాని రెండు గొన్న వీళ్ళ బట్టలో కలసిపోయాయి. కూతురి ముచ్చట తీరక మా అక్కయ్య వీణ్ణి అప్పుడప్పుడలా అలంకరిస్తూ ఉంటుంది. ఎప్పుడూ ఈ బట్టలే వైయ్యమని మాయా ఉండుంటే ఊరు వారా ఏకం చేస్తూంటారు కూడా. ఇంతకీ ఆసుపత్రి ఎటూ? మీరు మరి పరధ్యానంగా ఉన్నట్టు బ్బారే...”

నేను ఆసుపత్రికి ఎలా వెళ్ళినదానో నాకే గుర్తులేదు ఈ కటిక సత్యాన్ని

ఇముడ్చుకోలేక నా హృదయం గల గల కొట్టుకోడం నాకే అశ్చర్యమనిపించింది. ఇంతకీ మాయా మొగాడయితే నాకేం, ఆడదయితే నాకేం, అని నేను సరి పెట్టులేక పోయాను. ఏమిటి చెప్పాకారణం అని ఆలోచించగా ఆలోచించగా ఆఖరికి నాకే జవాబు తోచింది. ఆడ పిల్లలు లేని కొరత నేనే పూడ్చుకోలేక పోయాను. అంత అందమైనదీ మరొకటి లేదు. అంత అల్లరితో కూడినదీ మరొకటి లేదు—ఆడపిల్ల పెంపకం అదృష్టం ఎవరికో ఎందుకు, నాకేలేదు! గులాబీపువ్వు అందాన్ని పరిశీలిస్తున్నప్పుడు అది ఆడ పువ్వు, మొగపువ్వు, ఎవడి క్కావాలి? చల్లని వెన్నెల యిచ్చే చందమామ ఆడదయితేనేం, మగవాడయితేనేం? ఆకాశంలో పిల్లి మొగలు వేసే పావురం ఏ లింగానికి చెందితేనేం?—ఇలాంటి రీజనింగు నాకే సంతుష్టిగా లేదు. మాయా మొగాడన్న సంగతి ఏ విధంగా చూసినా నేనే భరించలేక పోయాను.

అమాయకురాలైన సుందరం ఇదే లో భరించగలదు! చెప్పకూడదు దానితో. చెప్పకపోతే ఎలాగ? ఈవది రోజులు ఈ సత్యం దాగడమే షర మాశ్చర్యకరం. ఆ మాయా వీధిలోకి వచ్చి వేలు మడతినక్కోడు ఆ చిరు దొండ బయట పడక చూసేదు. దానో దాగేదా యిది?

ఏవో వెయ్యి సాకులు చెప్పి నిలుచున్న పశాన యిల్లు మార్చేశాను నేను. మరి ఆరు నెలలకి నన్ను మరో చోటికి మార్చడంతో ఆ ఊరే వదిలేశాం మేం. కాని మేము ఏఊరు తిరిగి, ఏ అందమైన ఆడ పిల్ల కనబడినా “మన మాయ ఇంతయి ఉంటుంది కదండీ” అంటుంది సుందరం. ఆ అందమైన అలోచన చెదర గొట్టడానికి నాకేం అధికారం ఉంది? అలాగే అంటాను నేను. చెబ్రిది సుందరం. దాన్ని విచ్చిదాన్ని చేసే ఆ రహస్యం చెప్పకపోతే ఏం!

□□□

FACE THE FUTURE WITH CONFIDENCE
SAVE WITH STATE BANK OF HYDERABAD

SBH. 67/1

Safeguard your future. Put your money in Savings Bank of Thrift Deposits. Save with State Bank of Hyderabad.

Here are our interest rates :

Savings Bank Accounts :	4%
Annuity Deposit Savings Bank Accounts	4%

FIXED DEPOSITS :

For 91 days and over but less than 6 months	4.5/8%
For 6 months and over but less than 9 months	5.1/8%
For 9 months and over but less than 12 months	5.5/8%
For 12 months and over but less than 24 months	6.1/8%
For 24 months and over but less than 36 months	6.3/8%
For 36 months and over but less than 60 months	6.5/8%
For 60 months	7.1/3%

Interest paid half yearly on fixed deposits of 12 months and over.

P. SEETHAPATHI RAO, General Manager,
STATE BANK OF HYDERABAD.